

ODLUKA O SPROVOĐENJU PREPORUKA KOMISIJE

Datum usvajanja: 11. decembar 2020. godine

Slučaj br. 2016-28

S.H.

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 11. decembra 2020. godine u sledećem sastavu:

G. Guénaél METTRAUX, predsedavajući član
Gđa. Anna BEDNAREK, član
Gđa. Anna AUTIO, član

Uz asistenciju:
G. Ronald Hooghiemstra, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2019. godine

Nakon razmatranja elektronskim putem shodno pravila 13(3) Pravilnika o radu Komisije, odlučuje kao što sledi:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba povodom ovog slučaja je registrovana pred komisijom dana 22. septembra 2016. godine.
2. Putem pisma, 23. septembra 2016. godine, komisija je obavestila Misiju da je ovaj slučaj registrovan.
3. Dana 28. juna 2017. godine, 09. septembra 2017. godine i 17. oktobra 2017. godine, komisija je od ovog a i drugih žalilaca zatražila da dostave naknadne informacije u vezi njihovih žalbi.

4. Dana 20. oktobra 2017. godine, komisija je primila odgovor od predstavnika žalilaca koji je dostavio naknadne informacije.
5. Dana 08. decembra 2017. godine, komisija je poslala Izjavu sa činjenicama i pitanjima Šefici Misije (čitaj: ŠM), EULEX-a na Kosovu, pozivajući je da podnese svoje odgovore i pisane komentare povodom žalbi najkasnije do 26. januara 2018. godine. Zapažanja ŠM su primljena 16. oktobra 2018. godine nakon čega su prosleđena žalionicima radi dobijanja naknadnih komentara.
6. Dana 28. marta 2019. godine, komisija je slučaj proglasila prihvatljivim (<https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2019-03-28%20Admissibility%20Decision%202016-28-s.pdf>) u vezi članova 2, 3, 8 i 13 Evropske Konvencije za ljudska prava (čitaj: Konvencija).
7. Dana 11. septembra 2019. godine, Komisija je donela svoju odluku o osnovanosti ovog slučaja i zaključila da je Misija prekršila osnovna prava podnosioca žalbe ona koja su zaštićena pod članom 2 (proceduralni deo) i članom 3 Evropske Konvencije za ljudska prava (<https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2019-09-11%20Decision%20and%20Findings%202016-28-s%20signed.pdf>). U toj Odluci komisija je dala sledeće preporuke šefu Misije:
 - i. Imajući u vidu težinu povreda prava koja se razmatraju, Komisija poziva Šefa Misije da pažljivo razmotri mogućnost i potrebu da Misija prizna kršenje prava podnosioca žalbe i prava njegovog oca koja je Misija počinila;
 - ii. Komisija takođe poziva Šefa Misije da razmotri mogućnost izražavanja spremnosti Misije da nastavi da ulaže napore da pravda bude sprovedena u ovom slučaju;
 - iii. Ako to već nije učinjeno, Komisija poziva Misiju da obezbedi da spis predmeta koji se odnosi na ovaj slučaj bude poslat nadležnim lokalnim vlastima;
 - iv. Komisija preporučuje, kao što je to učinila kod slučaja 2017-02, da Misija razmotri davanje preporuka vlastima u pogledu mogućih budućih istražnih tokova koji bi mogli pomoći u rešavanju ovog slučaja; u tom kontekstu, Komisija preporučuje Misiji da treba da naglasi važnost prava žrtava na istinu i da bude obavešteni o opštem toku istrage;
 - v. Misija bi trebalo da preduzme aktivne korake da se raspita kod vlasti koji su koraci, ako ih ima, preduzeti da se istraži ovaj slučaj i da izveštavaju nadležne organe Evropske unije u Briselu ako postane očigledno da vlasti ne ispunjavaju svoje obaveze povodom tog pitanja;
 - vi. Komisija preporučuje da se ova odluka dostavi nadležnim kosovskim istražnim organima;
 - vii. Komisija takođe preporučuje Šefu Misije da osigura da se aktivnosti nadzora Misije sprovode na način koji je u skladu sa obavezama Misije o ljudskim pravima i da obezbedi da ovaj deo mandata doprinese efikasnoj zaštiti i unapređenju tih prava;
8. Komisija je zatražila od šefa Misije da odgovori na gore spomenuto najkasnije do 11. novembra 2019. godine. Odgovor Misije je konačno primljen godinu dana kasnije i to 21. novembra 2020. godine.

9. Dana 12. decembra 2019. godine, Komisija je izmenila pravilo 43 svog pravilnika o radu kako bi zvanično omogućila Misiji (a ne samo podnosiocu žalbe) da zatraži revidiranje njenih nalaza.
10. Dana 20. januara 2020. godine, Misija se preko v.d. šefa Misije obratila pisanim putem Komisiji tražeći da se nalazi iste revidiraju prema novootkrivenom dokumentu.
11. Odlukom koja datira od 04. juna 2020. godine, Komisija je odbila zahtev za revidiranje od strane Misije (<https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2020-06-04%20Decision%20on%20Request%20for%20Revision%202016-28-s%20signed.pdf>). U toj odluci, Komisija je ponovila svoj zahtev da Misija pažljivo razmotri preporuke koje je ista dala 11. septembra 2019. godine i dalje pozvala Misiju da obavesti komisiju o koracima preduzetim za sprovođenje tih preporuka najkasnije dva meseca od prijema te odluke.
12. Podnesci Misije povodom ovog pitanja su primljeni 30. oktobra 2020. godine.

II. POSTUPCI MISIJE KAO ODGOVOR NA PREPORUKE KOMISIJE

13. Prva preporuka komisije je bila:

„Imajući u vidu težinu povreda prava koja se razmatraju, Komisija poziva Šefa Misije da pažljivo razmotri mogućnost i potrebu da Misija prizna kršenje prava podnosioca žalbe i prava njegovog oca koja je Misija počinila;“

14. Na žaljenje komisije, šef misije je odbio da usvoji njenu preporuku. Umesto toga, šef misije izrazio je žaljenje zbog neuspeha misije da istraži ovaj slučaj i izrazio „moje najiskrenije saučešće podnosiocu žalbe i članovima njegove porodice“. Takav odgovor ne predstavlja dovoljan ili adekvatan lek za teško kršenje prava podnosioca žalbe od strane Misije. Nema naznaka da je Misija pokušala da stupi u kontakt sa podnosiocem žalbe.
15. Što se tiče druge po redu preporuke Komisije („Komisija takođe poziva Šefa Misije da razmotri mogućnost izražavanja spremnosti Misije da nastavi da ulaže napore da pravda bude sprovedena u ovom slučaju“), šef Misije je naglasio činjenicu da su lokalne vlasti sada isključivo odgovorne za istragu ovog slučaja i rekao da misija „ne može savetovati kosovske institucije u pojedinačnim slučajevima, niti može preporučiti pokretanje ili ponovno pokretanje istrage“. Šef misije je, nadalje, ponudio da nadgleda istragu „ukoliko nadležni organi ponovo pokrenu istragu u ovom slučaju“. Šef misije je dodao sledeće:

Kao što je ranije istaknuto u vezi sa drugim sličnim predmetima, u skladu sa svojim mandatom i na osnovu nalaza svog sistematsko i tematskog nadgledanja, EULEX može pružiti podršku nadležnim organima davanjem preporuka koje se bave strukturnim pitanjima i može vršiti dodatne zadatke na zahtev. Tokom protekle godine, na primer, EULEX Kosovo je pomogao Jedinici Policije Kosova za istragu ratnih zločina da uspostavi bazu podataka koja omogućuje moderan sistem upravljanja predmetima i unapređenje kapaciteta policije u oblasti izgradnje predmeta, upravljanja predmetima, i analize predmeta ratnih zločina. Misija je

održala niz kurseva obuke za Jedinicu Policije Kosova za istragu ratnih zločina u bliskoj saradnji sa Policijom Kosova (...) i obavezala se da nastavi da pruža svaku drugu moguću pomoć u okviru svojih mogućnosti i kapaciteta.

16. Komisija konstatuje da, iako je Misija, naravno, ograničena prirodom i obimom svog trenutnog mandata (i propratnim resursima), tumačenje koje je ista trenutno dala o mandatu u maloj meri doprinosi da se slučajevi nestalih osoba - nekada pod njenom odgovornošću - istraže. Čekanje da lokalne vlasti otvore istrage nad takvim slučajevima, ako bi se to i dogodilo, nije dovoljno da bi se osiguralo da se efikasno zaštite prava onih na koje se to odnosi a koja se i dalje krše.
17. S obzirom na to da Misija deceniju nije uspela da zaštiti prava podnosioca žalbe iako je to bila njena odgovornost, podnosiocu žalbe duguje više od izraza saosećanja putem podnesaka Komisiji. Komisija je zabrinuta da bi usko tumačenje odgovornosti nadgledanja od strane Misije moglo učiniti istu efektivno beznačajnom u odnosu na rešavanje slučajeva koji su nekada bili njena odgovornost.
18. Stoga Komisija poziva šefa Misije, još jednom, da razmotri koje bi se odluke i mere mogle preduzeti kako bi Misija bila u stanju da efektivno i pozitivno doprinese istrazi (uključujući i početak istrage) tih slučajeva.
19. Ako to već nije urađeno Komisija takođe preporučuje da Misija osigura da se spisi predmeta koji se odnose na ovaj slučaj pošalju nadležnim lokalnim vlastima. Šef Misije je potvrdio da je to učinjeno u decembru 2018. godine.
20. Četvrta preporuka Komisije je bila:

Komisija preporučuje, kao što je to učinila kod slučaja 2017-02, da Misija razmotri davanje preporuka vlastima u pogledu mogućih budućih istražnih tokova koji bi mogli pomoći u rešavanju ovog slučaja; u tom kontekstu, Komisija preporučuje Misiji da treba da naglasi važnost prava žrtava na istinu i da bude obavešteni o opštem toku istrage;

21. Odgovor šefa Misije u vezi sa ovom preporukom zapravo kaže da Misija može da učini malo (ili ništa) ukoliko i dok lokalne vlasti ne preuzmu svoju odgovornost da istraže slučaj. Ovo dovodi Misiju u položaj da je primorana da gleda kontinuirano kršenje prava onih na koje se ovo odnosi (uključujući i dotičnog žalioca), a da u tom pogledu ne može ništa da preduzme. Takva situacija je potpuno nezadovoljavajuća sa stanovišta ljudskih prava. Takođe se otvoreno postavlja pitanje kompatibilnosti trenutnog mandata Misije sa kontinuiranom obavezom Misije da deluje u skladu sa osnovnim standardima ljudskih prava.
22. Peta preporuka komisije bila je sledeća:

Misija bi trebalo da preduzme aktivne korake da se raspita kod vlasti koji su koraci, ako ih ima, preduzeti da se istraži ovaj slučaj i da izveštavaju nadležne organe Evropske unije u Briselu ako postane očigledno da vlasti ne ispunjavaju svoje obaveze povodom tog pitanja;

23. Kao što je gore navedeno, šef Misije je jasno ukazao na trenutni – redukovani – mandat Misije kako bi nagovestio da nije bio u mogućnosti da preduzme takve postupke osim ako lokalne vlasti to ne zatraže.
24. Komisija je takođe preporučila da se njena odluka dostavi nadležnim istražnim organima na Kosovu. Šef Misije je istakao da su Odluka i nalazi Komisije, kao i Odluka o zahtevu za reviziju, prosleđeni svim relevantnim jedinicama Misije. Pored toga, prethodna Odluka je takođe dostavljena lokalnim vlastima nadležnim da istraži ovaj slučaj.

25. Poslednje je komisija preporučila sledeće:

Komisija takođe preporučuje Šefu Misije da osigura da se aktivnosti nadzora Misije sprovode na način koji je u skladu sa obavezama Misije o ljudskim pravima i da obezbedi da ovaj deo mandata doprinese efikasnoj zaštiti i unapređenju tih prava;

26. Šef Misije nije direktno sproveo ovu preporuku. Komisija bi stoga želela da skrene pažnju šefu Misije na svoje obaveze prema ljudskim pravima u pogledu njenih prethodnih i trenutnih aktivnosti, i poziva šefa Misije da još jednom osigura da se trenutni mandat misije ne tumači na nepotrebno ograničen način koji Misiju lišava sposobnosti da doprinese jačanju vladavine prava na Kosovu, posebno u pogledu ljudskih prava. Komisija takođe preporučuje, kao što je gore navedeno, da se njena zabrinutost u vezi sa tumačenjem koje je trenutno dato o odgovornostima za nadgledanje Misije, pravilno uzme u obzir prilikom sprovođenja takve procene.
27. Komisija je takođe zatražila od šefa Misije, kada izveštava komisiju, da pojasni koje izvršne nadležnosti misija još uvek uživa pod trenutnim mandatom. S tim u vezi, šef misije je napomenuo da „u okviru svog trenutnog mandata Misija zadržava izvršnu sposobnost da pruži podršku Kosovskom institutu za sudsku medicinu“. Nema daljeg nagoveštaja da Misija ima „izvršnu nadležnost“. Komisiji nije jasno da li je to jedina 'izvršna' funkcija Misije u okviru njenog trenutnog mandata ili jedan njen aspekt.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

NALAZI da je šef Misije usvojio neke ali ne i sve preporuke koje je komisija dala u ovom slučaju;

DALJE ZAKLJUČUJE da Misija stoga nije uspela da pruži adekvatan pravni lek za kršenje prava žalioaca u ovom slučaju;

PONAVLJA da je kršenje prava podnosioca žalbe od strane Misije izuzetno ozbiljno i da će podnosilac žalbe imati teške posledice zbog toga;

IZRAŽAVA OZBILJNU ZABRINUTOST da trenutni mandat Misije, barem onako kako ga Misija trenutno tumači, nije u stanju da obezbedi da ista može da deluje u skladu sa svojim obavezama u vezi sa ljudskim pravima i/ili da efikasno doprinosi obezbeđivanju efikasne

zaštite onih čija prava je bila u obavezi da zaštiti u ranijem ponavljanju svog mandata i tamo gde se obaveze prema ljudskim pravima nastavljaju u odnosu na prethodne postupke ili propuste.

POZIVA šefa Misije, još jednom, da osigura da se mandat misije ne tumači na nepotrebno ograničen način koji Misiju lišava sposobnosti da doprinese jačanju vladavine prava na Kosovu, posebno u pogledu ljudskih prava;

DRŽI PITANJE OTVORENIM i **POZIVA** šefa Misije da razmisli koje korak(e) može da preduzme u ovoj fazi i u svetlu svog trenutnog mandata kako bi obezbedila efikasan pravni lek za kršenja prava žalioca; i

POZIVA ŠEFA MISIJE da izvesti što je pre moguće povodom poslednjeg pitanja a najkasnije do 28. februara 2021. godine.

U ime Komisije,

Guénaél METTRAUX
Predsedavajući član

Anna BEDNAREK
Član

Anna AUTIO
Član